Univerzita Karlova

Kyberbezpečnost by design

Od jednotlivých systémů k řízení změn celé organizace

Marek Kalika, Jakub Malina
Univerzita Karlova

Digitální transformace univerzit 2026 | 9. 9. 2026

Úvod - Proč nestačí řešit bezpečnost až na konci

Dnešní stav:

- bezpečnost když je, tak jako „dodatečný doplněk“
- penetrační test týden před spuštěním, pokud to není přímo start živého provozu
- nejasné odpovědnosti za data, kde vždy je odpovědný ten druhý

Dopady:

- vyšší náklady na provoz, opravy, změny, úpravy
- zpoždění projektu
- nesoulad s legislativou, NIS2
- bezpečnostní incidenty

Hlavní myšlenka – „Nejlevnější zranitelnost je ta, která nikdy nevznikne“

Univerzita Karlova

Kde začíná „by design“?

Při programování? Při technickém návrhu? Při analýze? V jaké fázi?

Řízené rozhodování o změně začíná už **zachycením podnětu a záměru.**

Security by Design začíná v prvním okamžiku, kdy lze charakter změny ještě ovlivnit.

Univerzita Karlova

Bezpečnost není jediný legitimní požadavek

Cílem není izolovaně maximalizovat jeden požadavek, ale přijmout vědomé, zdůvodněné a kontrolovatelné rozhodnutí.

Univerzita Karlova

Izolovaně bezpečný systém nestačí

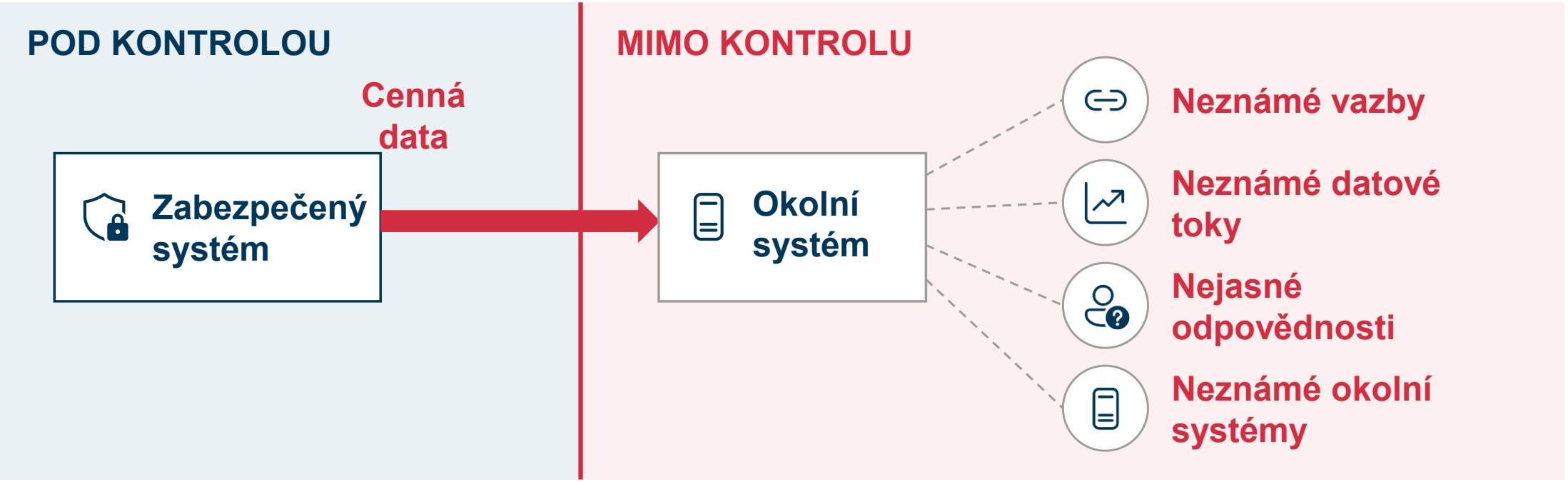

Lokální optimum není bezpečnost organizace.

Univerzita Karlova

Projekt jako zásah do fungování univerzity

Enterprise architektura umožňuje vidět projekt jako zásah do fungování univerzity, nikoliv jako samostatný seznam úkolů.

Projektů mnoho a portfolio nikde?

VÝCHOZÍ STAV

- projekty vznikající na různých místech
- rozdílná úroveň popisu a připravenosti
- obtížně porovnatelné priority
- nejasné souhrnné kapacitní nároky
- slabě viditelné duplicity a závislosti

BUDOVANÁ SCHOPNOST

- společná evidence
- jednotné projektové karty a metadata
- fáze a přechody na další stupeň
- společné posouzení priorit a dopadů
- vazba na enterprise architekturu

Přibližně **200** centrálních projektových položek a záměrů v Akčním plánu IT.

Univerzita Karlova

Jak se ze seznamu stává portfolio

Mapování změn → Konsolidace položek → Projektová karta → Společná metadata → Odborné a kapacitní posouzení → Rozhodnutí o portfoliu

PROJEKTOVÁ KARTA: STANDARDIZOVANÝ INFORMAČNÍ VSTUP

- motivace a řešený problém
- vlastnictví a odpovědnosti
- legislativa a termíny
- dotčené agendy, data a aplikace
- náklady a kapacity
- rizika a závislosti

Portfolio nevzniká sepsáním projektů. Vzniká jejich společným posouzením, prioritizací a rozhodováním.

Univerzita Karlova

Metadata strukturují rozhodování

PRIORITA

- termíny
- legislativní tlak
- význam pro věcné vlastníky

KOMPLEXITA

- rozsah a kapacity
- počet zapojených stran
- náročnost realizace

ARCHITEKTONICKÝ DOPAD

- průřezovost
- dopad na agendy, data a aplikace
- význam pro klíčové celky

Ukazatele poskytují společný podklad. Nerozhodují místo lidí.

Rozhodování: stejná logika, přiměřený rozsah

1. PODKLADY	2. POSOUZENÍ	3. ROZHODNUTÍ	4. AKTIVACE DALŠÍ FÁZE
• výstupy fáze • metadata projektu • rizika, dopady a závislosti	→ • připravenost • naplnění požadavků • dostupnost kapacit • smysluplnost dalšího postupu	→ • pokračovat • pokračovat s podmínkami • doplnit nebo přepracovat • pozastavit, sloučit či ukončit	→ • potvrzení odpovědností • přidělení kapacit • stanovení podmínek • zahájení dalších prací

PŘIMĚŘENOST →

Projekty malého rozsahu a/nebo komplexity

Komplexní, prioritní a architektonicky významné projekty

Rozsah podkladů a posouzení odpovídá fázi, povaze, komplexitě, dopadu a rizikům projektu.

Každý přechod fáze rozhoduje o dalších podmínkách

Právě zde se Security by Design stává součástí skutečného řízení změn.

KYBERBEZPEČNOST | OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ | EA | DATA | LEGISLATIVA | AI

podnět	záměr	analýza a příprava zadání	příprava realizace	realizace	vyhodnocení	provoz
Má smysl podnět rozpracovat?	**Má změna vlastníka, účel a prioritu?**	**Víme, co a za jakých podmínek realizovat?**	**Je realizace připravena a zajištěna?**	**Jsou výstupy připraveny k ověření a akceptaci?**		**PŘEVZETÍ DO PROVOZU** **Je řešení dlouhodobě provozuschopné?**
Aktivujeme: rozpracování záměru	Aktivujeme: analytika a podle potřeby technického vlastníka	Aktivujeme: projektového manažera a přípravné kapacity	Aktivujeme: interní vývoj, dodavatele, projektový tým a finance	Aktivujeme: QA, akceptaci a přípravu ukončení projektu		Aktivujeme: provozní odpovědnosti, podporu, dohled a provozní rozpočet

Rozsah zapojení jednotlivých oblastí odpovídá fázi a charakteru projektu.

Portfolio řídí priority, připravenost projektů i přidělování limitů a kapacit.

Nejsme v cíli. Budujeme podmínky.

CO UŽ MÁME

- společný přehled projektových změn
- jednotnou projektovou informaci
- fáze a rozhodovací brány
- společné prioritizační fórum
- vazbu portfolia na enterprise architekturu
- řízení kapacit a odpovědností

CO MUSÍME DOPLNIT

- jednotná kritéria bezpečnostního posouzení
- systematické zapojování odborných rolí
- architektonická a datová pravidla
- projektový reporting
- programové a strategické řízení oblastí
- průběžné vyhodnocování přínosů a rizik

Bezpečnost by design není checklist na konci projektu. Je to schopnost organizace klást správné otázky a přijímat odpovědná rozhodnutí ve správný čas.

Děkujeme za pozornost!

Marek Kalika
Jakub Malina

Ústav výpočetní techniky
Univerzita Karlova

Petrská 3, 116 36 Praha 1

marek.kalika@ruk.cuni.cz
jakub.malina@ruk.cuni.cz
www.cuni.cz

Univerzita Karlova